

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ
ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

1 3 9 3 - - - -
ເລກທີ...../ກປ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.1.1..APR. 2022

ຂໍ້ຕົກລົງ

ວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ

- ອີງຕາມ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກະສິກໍາ ສະບັບເລກທີ 01/98 ສພຊ, ລົງວັນທີ 10 ຕຸລາ 1998;
- ອີງຕາມ ດໍາລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງ ແລະ ເຄື່ອນໄຫວຂອງ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 603/ນຍ, ລົງວັນທີ 15 ຕຸລາ 2021;
- ອີງຕາມ ໜັງສືສະເໜີຂອງກົມປູກຝັງ ສະບັບເລກທີ 0499 /ກປຝ, ລົງວັນທີ 24 ມີນາ 2022.

ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ອອກຂໍ້ຕົກລົງ:

ໝວດທີ 1

ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1 ຈຸດປະສົງ

ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ ກໍານົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຍັງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີໃຫ້ຍືນຍົງ, ມີຄວາມສົມດຸນທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ, ຮັບປະກັນຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຊີວະວິທະຍາຂອງດິນ, ຫຼຸດຜ່ອນການນໍາໃຊ້ສານເຄມີສັງເຄາະໃນຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດ, ແນໃສ່ຮັກສາສຸຂະພາບຂອງຄົນ, ສັດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ, ສາມາດເຊື່ອມໂຍງພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ.

ມາດຕາ 2 ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ

ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ແມ່ນວິທີການ ແລະ ເງື່ອນໄຂການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນ ເລີ່ມແຕ່ການປູກຈົນຮອດຂັ້ນຕອນການປຸງແຕ່ງ, ການຈັດການ, ການເກັບຮັກສາ, ການຂົນສົ່ງ, ການເກັບກ່ຽວ ຜົນຜະລິດຈາກທໍາມະຊາດ ແລະ ປັດໄຈການຜະລິດ ເພື່ອການຄ້າ ໂດຍປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ຂອງ ສປປ ລາວ. ມ.໑໖

ສຳລັບນ້ຳເຜິ້ງຈາກການລ້ຽງເຜິ້ງ, ການປຸກມອນ-ລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ການປຸກເຫັດ ໄດ້ກຳນົດໃນລະບຽບການສະເພາະ.

ມາດຕາ 3 ການອະທິບາຍຄຳສັບ

ຄຳສັບທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ ມີຄວາມໝາຍ ດັ່ງນີ້:

1. **ກະສິກຳອິນຊີ** ໝາຍເຖິງ ລະບົບການຜະລິດ ທີ່ຮັກສາຄວາມຍືນຍົງ ຂອງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ, ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງຄົນ, ສັດ ໂດຍອີງໃສ່ຂະບວນການທາງນິເວດວິທະຍາ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຮອບວຽນການຜະລິດທີ່ປັບໂຕເຂົ້າກັບສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ທິດແທນການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ທີ່ອາດເກີດມີຜົນກະທົບທາງລົບ; ເປັນລະບົບປະສົມປະສານລະຫວ່າງ ຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ, ເຕັກນິກ ແລະ ວິທະຍາສາດ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດ, ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ຄວາມເປັນທຳ ໃຫ້ແກ່ຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ;
2. **ການຜະລິດແບບຄູ່ຂະໜານ** ໝາຍເຖິງ ການຜະລິດໃນໄລຍະເວລາດຽວກັນ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການປຸກ, ການເກັບກ່ຽວ, ການປະຕິບັດຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນຊະນິດດຽວກັນ ຫຼື ຜົນຜະລິດທີ່ບໍ່ສາມາດສັງເກດຄວາມແຕກຕ່າງໄດ້ ທັງໃນຮູບແບບການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ຮູບແບບບໍ່ແມ່ນການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເປັນຕົ້ນ ການຜະລິດ ແບບເຄມີ, ທຳມະຊາດ, ອິນຊີທີ່ບໍ່ຂໍ້ຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ກະສິກຳອິນຊີໃນໄລຍະປັບປ່ຽນ ໂດຍຕ້ອງແຍກຮູບແບບການຜະລິດບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນ;
3. **ການກະສິກຳແບບດັ້ງເດີມ** ໝາຍເຖິງ ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ຫຼື ປຸງແຕ່ງ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ;
4. ຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ ໝາຍເຖິງ ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ຈາກພືດ ແລະ ສັດ ທຸກຊະນິດ ເຊັ່ນ ເຫັດ, ຢາພື້ນເມືອງ, ນ້ຳເຜິ້ງ, ໜໍ່ໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ເກັບໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ;
5. ການປຸງແຕ່ງ ໝາຍເຖິງ ການຖະໜອມຮັກສາ, ການປ່ຽນແປງຮູບຮ່າງ ຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ຫຼື ຜົນຜະລິດທີ່ເກັບກ່ຽວຈາກປ່າ;
6. ສ່ວນປະສົມ ໝາຍເຖິງ ສານໃດໜຶ່ງ ລວມທັງວັດຖຸດິບ ຫຼື ສານປຸງແຕ່ງທີ່ໃຊ້ໃນການແປຮູບ ແລະ ຍັງປະກົດຢູ່ໃນຜະລິດຕະພັນສຸດທ້າຍ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະປ່ຽນຮູບໄປແລ້ວກໍຕາມ;
7. ສານຊ່ວຍປຸງແຕ່ງ ໝາຍເຖິງ ສານ ຫຼື ວັດຖຸ ທີ່ໃຊ້ຊ່ວຍປຸງແຕ່ງອາຫານ ຫຼື ສ່ວນປະສົມ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນໃນທາງເຕັກນິກຕາມທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ອາດຕົກຄ້າງໃນຜະລິດຕະພັນສຸດທ້າຍ ໂດຍບໍ່ໄດ້ນຳມາປະສົມ ຫຼື ໃຊ້ເພື່ອບໍລິໂພກຄືກັບສ່ວນປະສົມຂອງອາຫານ;
8. ສານປຸງແຕ່ງອາຫານ ໝາຍເຖິງ ສານ ຫຼື ວັດຖຸທີ່ຊ່ວຍເພີ່ມຄຸນຄ່າ, ປັບປຸງຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນ ໂດຍປະສົມເຂົ້າໃນອາຫານ ເພື່ອຮັກສາຄຸນນະພາບ, ຄວາມສະໜ້າສະເໝີ, ສີ, ລົດຊາດ, ກິ່ນ ຫຼື ຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານເຕັກນິກອື່ນໆ ຂອງຜະລິດຕະພັນ;
9. ສານປັບປຸງດິນ (Soil Additives) ໝາຍເຖິງ ແຮ່ທາດຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນ ເຫຼັກ (Fe), ມັງການ (Mn), ບໍຣອນ (B), ຮິວມັດ (humus);
10. **ສັດຕູພືດ** ໝາຍເຖິງ ພືດ, ແມງໄມ້, ສັດ ຫຼື ເຊື້ອຈຸລິນຊີ ເຊັ່ນ ໄວຣັດ, ເຫັດລາ, ແບັກທີເຣຍ, ກາຝາກ ແລະ ເຊື້ອພະຍາດອື່ນ ທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແກ່ພືດ, ຜະລິດຕະພັນພືດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ;
11. **ການປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນ** ໝາຍເຖິງ ການຈັດການການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ຄວບຄຸມການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນ ທີ່ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການປົນເປື້ອນ ມາຈາກທາງອາກາດ, ທາງນ້ຳ

ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືອຸປະກອນປົນກັນລະຫວ່າງ ກະສິກໍາອິນຊີ ແລະ ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາອິນຊີ;

12. **ປັດໄຈການຜະລິດ** ໝາຍເຖິງ ຜະລິດຕະພັນທີ່ໃຊ້ໃນການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີໄດ້ແກ່ ຝຸ່ນ, ສານປັບປຸງດິນ, ສານປ້ອງກັນສັດຕູພືດ ລວມເຖິງສານປຸງແຕ່ງ ແລະ ສານຊ່ວຍປຸງແຕ່ງທີ່ໃຊ້ໃນການປຸງແຕ່ງ ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ;
13. **ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ** ໝາຍເຖິງ ປັດໄຈການຜະລິດ ເຊິ່ງຜ່ານຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ປຸງແຕ່ງເພື່ອປະໂຫຍດທາງການຄ້າ;
14. **ການຕັດແຕ່ງພັນທຸກໍາ** ໝາຍເຖິງ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ລວມທັງພືດ, ສັດ ແລະ ຈຸລິນຊີ ທີ່ໄດ້ມາຈາກຂະບວນການຕັດແຕ່ງພັນທຸກໍາ;
15. **ຝຸ່ນອົງຄະທາດ** ໝາຍເຖິງ ຝຸ່ນທີ່ປະກອບດ້ວຍການປະສົມວັດຖຸຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຈາກເສດເຫຼືອຊາກພືດ, ຊາກສັດ ທີ່ຜ່ານຂະບວນການແປຮູບໃດໜຶ່ງ ແລະ ໂລຫະທາດຫຼາຍຊະນິດ;
16. **ດິນເບົາ (diatomaceous earth)** ໝາຍເຖິງ ສານທີ່ໄດ້ຈາກການສະສົມຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຈຸລັງດຽວ ເອີ້ນວ່າ ໄດອາຕອມ ທີ່ຕາຍທັບຖົມກັນຢູ່ຊັ້ນດິນໃນແຫຼ່ງນໍ້າຈືດ ແລະ ທະເລນັບລ້ານປີ ໃນໂຄງສ້າງຂອງໄດອາຕອມ ທີ່ເຫຼືອຢູ່ຈະມີສ່ວນປະກອບຂອງຊີລິກາເປັນຈໍານວນຫຼາຍ ດິນເບົາທີ່ຖືກຂຸດນໍາມາໃຊ້ສາມາດໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ຫຼາຍຢ່າງ ໃນອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ໃຊ້ໃນການກອງ ເຊັ່ນ ກອງນໍ້າຕານ ແລະ ສານກອງອື່ນໆໄດ້ດີ ດິນຊະນິດນີ້ໃຊ້ຂັດພາຊະນະໂລຫະໄດ້ດີ, ໃຊ້ເປັນໂຕດູດຊຶມ ແລະ ເປັນສະນວນລະເບີດ;
17. **ມາດຕະຖານສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີ (Good Hygiene Practice-GHP)** ໝາຍເຖິງ ມາດຕະຖານສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີ ໃນການຜະລິດອາຫານໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພ ເລີ່ມແຕ່ການປູກ, ການປຸງແຕ່ງ ຈົນເຖິງການບໍລິໂພກ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການຜະລິດທີ່ດີ, ເໝາະສົມ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຂະບວນການຜະລິດອາຫານໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພ (ເບິ່ງກົດໝາຍອາຫານຂອງກະຊວງສາທາລະນະສຸກ);
18. **ມາດຕະຖານການຜະລິດທີ່ດີ (Good Manufacturing Practice - GMP)** ໝາຍເຖິງ ເປັນລະບົບການຮັບປະກັນວ່າຜະລິດຕະພັນໄດ້ຖືກຜະລິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຄວບຄຸມຕາມມາດຕະຖານຄຸນນະພາບ;
19. **ຜູ້ຖືກວ່າຈ້າງ (Sub contractor)** ໝາຍເຖິງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ດໍາເນີນກິດຈະການ ແລະ ທຸລະກິດ ກ່ຽວກັບກະສິກໍາອິນຊີ ທີ່ຖືກວ່າຈ້າງໃຫ້ດໍາເນີນການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ຫຼື ການຈັດການຜົນຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ;
20. **ຜູ້ປະກອບການ** ໝາຍເຖິງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ດໍາເນີນກິດຈະການ ຫຼື ທຸລະກິດ ກ່ຽວກັບກະສິກໍາອິນຊີ ເລີ່ມແຕ່ການສະໜອງປັດໄຈການຜະລິດ, ການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ, ການຈໍາໜ່າຍ ແລະ ການສົ່ງອອກ.

ມາດຕາ 4 ຂອບເຂດການນໍາໃຊ້

ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ນໍາໃຊ້ສໍາລັບບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທີ່ດໍາເນີນທຸລະກິດດ້ານການປູກພືດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນພືດ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ຂອງຜົນຜະລິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ໜວດທີ 2

ເງື່ອນໄຂການຈັດການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ

ມາດຕາ 5 ໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ

ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງມີໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ເພື່ອພື້ນຟູໂຄງສ້າງຂອງດິນ, ລະບົບນິເວດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປົນເປື້ອນ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້:

1. ໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ຢ່າງໜ້ອຍສິບສອງເດືອນສໍາລັບພືດລົ້ມລູກ ແລະ ສິບແປດເດືອນສໍາລັບພືດໃຫ້ໝາກ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ວາງໄວ້;
2. ໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ອາດເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຂອງພື້ນທີ່;
3. ໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ອາດຖືກຍົກເວັ້ນ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ໂດຍໜ່ວຍງານອອກໃບຢັ້ງຢືນ ເປັນຜູ້ພິຈາລະນາພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ລົງປະເມີນຄວາມສ່ຽງຂອງພື້ນທີ່ການຜະລິດເປັນຕົ້ນການຜະລິດແບບພື້ນ ເມືອງ ທີ່ບໍ່ເຄີຍນໍາໃຊ້ສານເຄມີ ແລະ ພື້ນທີ່ປ່າເຮື້ອ ຫຼື ເປັນປ່າເລົ່າ ຫຼາຍກວ່າສາມປີຕິດຕໍ່ກັນ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນ ຈາກໜ່ວຍງານກ່ຽວຂ້ອງ;
4. ໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ ແມ່ນເລີ່ມຈາກມື້ທີ່ຍື່ນເອກະສານສະໝັກຂໍການຢັ້ງຢືນ ນໍາອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
5. ພື້ນທີ່ຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງບໍ່ແມ່ນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ມາຈາກການຖາງປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ;
6. ຖ້າມີການປ່ຽນແປງການຜະລິດພາຍໃນຟາມ ເປັນຕົ້ນ ການຫຼຸດ ຫຼື ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ການຜະລິດ, ການປ່ຽນຊະນິດພືດທີ່ປູກ ແລະ ອື່ນໆ ຜູ້ຜະລິດຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ.

ມາດຕາ 6 ລະບົບການຈັດການກະສິກຳອິນຊີ

ລະບົບການຈັດການກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນແລ້ວ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ການຜະລິດບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ. ໃນກໍລະນີມີການຢຸດເຊົາການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ໃນພື້ນທີ່ນັ້ນ ຖ້າຈະກັບມາຜະລິດເປັນລະບົບກະສິກຳອິນຊີຕ້ອງຜ່ານໄລຍະປັບປຸງນ ຫຼື ໄລຍະຂ້າມຜ່ານ.

ມາດຕາ 7 ການຜະລິດແບບຄູ່ຂະໜານ

ການຜະລິດແບບຄູ່ຂະໜານ ຕ້ອງແຍກຢ່າງຈະແຈ້ງລະຫວ່າງການຜະລິດ ແລະ ຜົນຜະລິດແບບກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ ໂດຍມີລະບົບການບໍລິຫານຈັດການທີ່ເໝາະສົມ ເປັນຕົ້ນ ແນວພັນຕ່າງກັນ, ໄລຍະເວລາເກັບກ່ຽວຕ່າງກັນ, ການເກັບຮັກສາປັດໄຈການຜະລິດ ແລະ ຜົນຜະລິດຕ່າງກັນ.

ມາດຕາ 8 ການປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນ

ການປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂດັ່ງນີ້:

1. ຫ້າມນໍາໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດທີ່ເປັນສານເຄມີສັງເກດ ເປັນຕົ້ນ ຝຸ່ນເຄມີ, ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຮໍໂມນ, ສານເຄືອບຜິວ, ແຮ່ທາດບໍາລຸງດິນ ແລະ ສານເຄມີອື່ນໆເຂົ້າມາງວດໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ ຄົນ, ສັດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ;
2. ຫ້າມນໍາໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ, ບໍ່ເປັນທໍາມະຊາດ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ;

3. ຕ້ອງໃຊ້ມາດຕະການປ້ອງກັນ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການປົນເປື້ອນ ທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການຜະລິດ ກະສິກໍາອິນຊີ ໂດຍການສ້າງແນວກັນ ຫຼື ແລວປ້ອງກັນ ໃຫ້ເໝາະສົມຕາມເງື່ອນໄຂຄວາມສ່ຽງຂອງ ການປົນເປື້ອນ ແລະ ເງື່ອນໄຂສະພາບອາກາດຂອງທ້ອງຖິ່ນ;
4. ຕ້ອງອະນາໄມ ແລະ ບັນທຶກການອະນາໄມ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນທຸກຄັ້ງ;
5. ຖ້າສິ່ງໄສວ່າ ມີການປົນເປື້ອນຕໍ່ຜົນຜະລິດ ຕ້ອງໄຈ້ແຍກ ແລະ ລະບຸແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງການປົນເປື້ອນ;
6. ຖ້າສິ່ງໄສວ່າ ເຄື່ອງມືອຸປະກອນທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາອິນຊີ ມີຄວາມສ່ຽງສູງໃນການປົນ ເປື້ອນຕ້ອງມີການວິໄຈ ແລະ ໄຈ້ແຍກ;
7. ຫ້າມນໍາໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຈາກການຕັດແຕ່ງພັນທຸກໍາ (GMO) ເຂົ້າໃນທຸກຂັ້ນຕອນການຜະລິດ ແລະ ການປຸງແຕ່ງກະສິກໍາອິນຊີ. ສໍາລັບສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດ ຄວນເຮັດແຜນຈັດການ ເພື່ອຫຼີກລຽງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໂດຍການເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອນໍາມາໃຊ້ຄືນ, ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ບໍ່ສາມາດ ນໍາກັບມາໃຊ້ຄືນໃໝ່ໄດ້ ເປັນຕົ້ນ ໝໍ້ໄຟ, ອາລູມິນຽມຟອຍ, ປະລາດສະຕິກ ແລະ ອື່ນໆ ຈະຕ້ອງ ກໍາຈັດຢ່າງເໝາະສົມ ເພື່ອຫຼີກລຽງການປົນເປື້ອນຢູ່ພາຍໃນຟາມກະສິກໍາອິນຊີ;
8. ໃນກໍລະນີ ມີການປົນເປື້ອນທາງນໍ້າ ຕ້ອງເຮັດຄັນຄຸອ້ອມຮອບແປງ ຫຼື ຂຸດເປັນຮ່ອງນໍ້າ ເພື່ອປ້ອງກັນ ການປົນເປື້ອນຈາກສານເຄມີ ທີ່ມາຈາກທາງນໍ້າ, ໃນກໍລະນີແປງກະສິກໍາອິນຊີທີ່ຢູ່ພື້ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ການປົນເປື້ອນຫຼາຍ, ກົມປຸກຝັງ ອາດພິຈາລະນາໃຫ້ຂະຫຍາຍແລວປ້ອງກັນເພີ່ມຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 9 ການຈັດການ ພື້ນທີ່, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງ ດິນ ແລະ ນໍ້າ

ການຈັດການ ພື້ນທີ່, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ແລະ ນໍ້າ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຫ້າມຈຸດພືດໃນພື້ນທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ທໍາການບຸກເບີກ ແລະ ການກຽມດິນ ເພື່ອເຮັດການຜະລິດກະສິກໍາ ອິນຊີ ຍົກເວັ້ນການຈັດການແບບດັ້ງເດີມທີ່ເຄີຍປະຕິບັດມາ ແລະ ຕ້ອງມີການຄຸ້ມຄອງເປັນຢ່າງດີ;
2. ນໍາໃຊ້ມາດຕະການປ້ອງກັນການສູນເສຍ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ເປັນຕົ້ນ ການເສາະເຈື່ອນ, ດິນເຄັມ ແລະ ຄວາມສ່ຽງອື່ນທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ;
3. ອະນຸລັກ ຫຼື ປັບປຸງຄຸນລັກສະນະ ທາງດ້ານ ກາຍຍະພາບ, ເຄມີ ແລະ ຊີວະພາບຂອງດິນ ລວມທັງ ອິນຊີວັດຕຸ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ຂອງດິນ;
4. ເນັ້ນໃສ່ການປັບປຸງດິນເປັນຫຼັກ ໂດຍນໍາໃຊ້ວິທີການຈັດການແບບດັ້ງເດີມທີ່ເຄີຍປະຕິບັດມາ ເປັນຕົ້ນ ການໃຊ້ຝຸ່ນຄອກ ແລະ ປັດໄຈການຜະລິດ ອື່ນທີ່ຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້;
5. ການຈັດການຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ໃຫ້ນໍາໃຊ້ມາດຕະການນໍາເອົາວັດສະດຸອິນຊີ ຢູ່ພາຍໃນ ລະບົບການຜະລິດມາໃຊ້ຄືນໃໝ່ ເປັນຕົ້ນ ຝຸ່ນຂຽວ ແລະ ຝຸ່ນບົ່ມ;
6. ການຈັດການຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນກະສິກໍາອິນຊີ ໃຫ້ໃຊ້ຝຸ່ນແຮ່ທາດທີ່ເກີດຂຶ້ນເອງຕາມທໍາມະ ຊາດເທົ່ານັ້ນ ແລະ ເປັນພຽງສ່ວນເສີມຂອງວິທີການຈະເລີນພັນຕາມຊີວະພາບ ເປັນຕົ້ນ ຝຸ່ນອົງຄະ ທາດ ແລະ ຝຸ່ນບົ່ມ;
7. ການຈັດການຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ໃຫ້ນໍາໃຊ້ສະເພາະຝຸ່ນ ແລະ ສານປັບປຸງດິນ ທີ່ກໍານົດ ໄວ້ ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1;
8. ການຈັດການຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ບໍ່ໃຫ້ນໍາໃຊ້ຝຸ່ນເຄມີສັງເຄາະ ແລະ ຝຸ່ນໄດ້ມາຈາກການ ລະລາຍໂດຍວິທີເຄມີ ເປັນຕົ້ນ ຊຸບເບີຟິດເຟດ, ຢຸເຣຍ, ໂປຕາຊຽມໄນເຕຣດ;
9. ຫ້າມນໍາໃຊ້ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຄົນ ເຂົ້າໃນການຜະລິດພືດຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ສົດ ສໍາລັບການບໍລິໂພກ ຂອງຄົນ;

10. ນຳໃຊ້ນໍ້າຢ່າງມີປະສິດທິພາບເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການຜະລິດຢູ່ພາຍໃນຟາມ ໂດຍສ້າງແຜນການນຳໃຊ້ນໍ້າໃຫ້ເໝາະສົມ ແລະ ປ້ອງກັນການສູນເສຍນໍ້າ;
11. ປ້ອງກັນມົນລະພິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຮັກສາຄຸນນະພາບຂອງ ດິນ ແລະ ນໍ້າ;
12. ກ່ອນນຳໃຊ້ຝຸ່ນ ຫຼື ສານປັບປຸງດິນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຫຼື ຜ່ານການກວດກາ ຂະບວນການຜະລິດຈາກໜ່ວຍງານຍັງຢືນ ແລະ ຈົດທະບຽນນຳກົມປູກຝັງ.

ມາດຕາ 10 ການເລືອກ ຊະນິດພືດ ແລະ ແນວພັນພືດ

ການເລືອກຊະນິດພືດ ແລະ ແນວພັນພືດ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ໃຫ້ຜູ້ປະກອບການອະນຸລັກຮັກສາຄວາມບໍລິສຸດ ຂອງແນວພັນ, ແຫຼ່ງພັນທຸກຳ, ແນວພັນພື້ນເມືອງ ແລະ ຫ້າມນຳໃຊ້ ແນວພັນຕັດແຕ່ງພັນທຸກຳ;
2. ນຳໃຊ້ເມັດພັນ ແລະ ແນວພັນທີ່ມີຄຸນນະພາບຈາກລະບົບການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ, ຍົກເວັ້ນ ໃນກໍລະນີ ເມັດພັນ ຫຼື ແນວພັນນັ້ນ ບໍ່ສາມາດຫາໄດ້ໃນທ້ອງຖິ່ນ;
3. ຫ້າມນຳໃຊ້ເມັດພັນພືດ ແລະ ແນວພັນທີ່ບໍ່ໄດ້ຜ່ານການບຳບັດ, ຫາກຕ້ອງການນຳໃຊ້ ຕ້ອງບຳບັດຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1 ໃນກໍລະນີ ຈຳເປັນນຳໃຊ້ຕ້ອງກຳຈັດສິ່ງຕ້ອງຫ້າມອອກຈາກເມັດພັນ ແລະ ແນວພັນພືດ ກ່ອນການນຳໃຊ້;
4. ເມັດພັນ ແລະ ແນວພັນ ກະສິກຳອິນຊີເພື່ອການຄ້າ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ແລະ ໄດ້ກວດກາຂະບວນການຜະລິດຈາກໜ່ວຍງານຍັງຢືນກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ຫຼື ຈົດທະບຽນ ນຳກົມປູກຝັງ.

ມາດຕາ 11 ການຈັດການລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການຜະລິດພືດ

ການຈັດການລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການຜະລິດພືດ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ທຸກລະບົບການຈັດການຜະລິດຢູ່ໃນຟາມ ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ, ຍືນຍົງ, ຍາວນານ ແລະ ຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງ ຂອງລະບົບກະສິກຳອິນຊີ ໂດຍປະຕິບັດຕາມຫຼັກການການບົວລະບັດຮັກສາ, ການປັບປຸງ, ເສີມສ້າງຄຸນນະພາບຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ພູມສັນຖານ;
2. ການຄັດເລືອກ ເມັດພັນ ແລະ ແນວພັນພືດ ຕ້ອງໃຫ້ແທດເໝາະ ແລະ ປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ມີຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ສັດຕູພືດ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງລະບົບຟາມປູກພືດ;
3. ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ພື້ນທີ່ອະນຸລັກ ແລະ ພື້ນທີ່ມໍລະດົກທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງ ໄດ້ຮັບການຍັງຢືນຢ່າງເປັນທາງການ ເປັນຕົ້ນ ພື້ນທີ່ຄຸ້ມຄອງສັດປ່າ ແລະ ພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງ;
4. ຮັກສາ ແລະ ເພີ່ມຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະນາໆພັນຢູ່ໃນຟາມ ແລະ ແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ;
5. ນຳໃຊ້ແນວພັນພືດທີ່ຫຼາກຫຼາຍເປັນສິ່ງສຳຄັນຂອງລະບົບການຈັດການຟາມ, ສຳລັບໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຕ້ອງປູກພືດຄຸມດິນ, ສຳລັບພືດລົ້ມລູກ ຕ້ອງປູກພືດໝູນວຽນ, ປູກພືດແບບປະສົມປະສານ, ປູກພືດປົນກັນ ຫຼື ປູກພືດຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ;
6. ລະບົບການປູກພືດກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປູກໃສ່ດິນເປັນຫຼັກ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ປູກພືດແບບລະບົບປູກພືດໃສ່ນໍ້າ;

ມາດຕາ 12 ການຈັດການ ສັດຕູພຶດ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພຶດ

ການຈັດການການປຸກພຶດກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງນຳໃຊ້ຂະບວນການ ແລະ ກົນໄກ ສຳລັບການຈັດການສັດຕູພຶດ ເຊັ່ນ ການໄຖດິນ ເພື່ອຄວບຄຸມວັດຊະພຶດ, ວິທີການປຸກ, ການປຸກພຶດອາໄສ, ການເລືອກແນວພັນທີ່ເໝາະສົມ, ການເພີ່ມຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະນາໆພັນ. ໃນກໍລະນີ ມີການນຳໃຊ້ມາດຕະການເພີ່ມເຕີມ ເປັນຕົ້ນ ການຄວບຄຸມຄວາມຮ້ອນ, ການນຳໃຊ້ສານປ້ອງກັນພຶດ ແລະ ສານຄວບຄຸມການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພຶດ ຕ້ອງນຳໃຊ້ສານປ້ອງກັນພຶດ, ສານເລັ່ງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ການບຳບັດແນວພັນພຶດ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1.

**ໝວດທີ 3
ການເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ**

ມາດຕາ 13 ການເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ

ການເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຫ້າມເກັບກ່ຽວ ເກີນຄວາມສາມາດຂອງທຳມະຊາດຈະສາມາດສ້າງຂຶ້ນມາທົດແທນໄດ້ ຫຼື ມີຜົນກະທົບຕໍ່ລະບົບນິເວດໃນທ້ອງຖິ່ນ;
2. ຫ້າມເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີຈາກທຳມະຊາດ ທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຂອງແນວພັນປົກປ້ອງ ຫຼື ໃກ້ຈະສູນພັນ;
3. ຜູ້ສະເໜີ ຂໍຢັ້ງຢືນຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ ຕ້ອງເປັນສະມາຊິກໃນຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ (ບ້ານ) ທີ່ຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້. ຜູ້ຂໍການເກັບກ່ຽວ ຕ້ອງເປັນຜູ້ມີເງື່ອນໄຂໃນການເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ.

ມາດຕາ 14 ການກຳນົດເຂດເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ

ການກຳນົດເຂດເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ເກັບກ່ຽວພາຍໃນບໍລິເວນທີ່ກຳນົດໃຫ້ເທົ່ານັ້ນ, ພື້ນທີ່ເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ເຮັດການຜະລິດ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ສານເຄມີຕ້ອງຫ້າມ ຢ່າງໜ້ອຍ ສາມປີ;
2. ພື້ນທີ່ເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີຈາກທຳມະຊາດ ຕ້ອງຢູ່ໃນໄລຍະຫ່າງຢ່າງໜ້ອຍ ຊາວຫ້າແມັດ ຈາກພື້ນທີ່ເຮັດການຜະລິດບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ ຫຼື ແຫຼ່ງອື່ນທີ່ອາດມີມົນລະພິດ ແລະ ການປົນເປື້ອນ;
3. ການເກັບຜົນຜະລິດຈາກທຳມະຊາດ ຕ້ອງຮັກສາຜົນຜະລິດໄວ້ ໜຶ່ງສ່ວນສີ່ ຫຼື 25 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງບໍລິມາດລວມທັງໝົດ.

ໝວດທີ 4

ການຈັດການ ຫຼັງການເກັບກ່ຽວ, ການປຸງແຕ່ງ, ການຫຸ້ມຫໍ່, ການເກັບຮັກສາ ແລະ ການຂົນສົ່ງ

ມາດຕາ 15 ການຈັດການຫຼັງການເກັບກ່ຽວ

ການຈັດການຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ຕ້ອງມີມາດຕະການປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນ ແລະ ປົນກັນ ລະຫວ່າງ ຜົນຜະລິດກະສິກໍາອື່ນຊື່ ກັບຜົນຜະລິດບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຢູ່ໃນຂະບວນການຜະລິດ ເປັນຕົ້ນ ການຟາດ, ການປອກ, ການແກະເປືອກ, ການທໍາຄວາມສະອາດ, ການທໍາຄວາມເຢັນ, ການຕັດ, ການຕາກແຫ້ງ ແລະ ການຫຸ້ມຫໍ່.

ມາດຕາ 16 ການຈັດການ ແລະ ການປຸງແຕ່ງ

ການຈັດການ ແລະ ການປຸງແຕ່ງ ເພື່ອຮັກສາຄຸນລັກສະນະຂອງຜະລິດຕະພັນ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ມີມາດຕະການປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນຂອງຜົນຜະລິດກະສິກໍາທີ່ບໍ່ໄດ້ມາຈາກຂະບວນການຜະລິດກະສິກໍາອື່ນຊື່ ໃນການຈັດການ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຫຸ້ມຫໍ່;
2. ຂະບວນການປຸງແຕ່ງ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີ (GHP) ຫຼື ມາດຕະຖານການຜະລິດທີ່ດີ (GMP).

ມາດຕາ 17 ສ່ວນປະສົມ

ສ່ວນປະສົມ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ການປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຕ້ອງນໍາໃຊ້ວັດຖຸດິບ ຫຼື ສ່ວນປະສົມທີ່ໄດ້ມາຈາກຂະບວນການຜະລິດກະສິກໍາອື່ນຊື່, ຍົກເວັ້ນສ່ວນປະສົມເຫຼົ່ານັ້ນບໍ່ສາມາດຫາໄດ້ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂການຕິດສະຫຼາກທີ່ລະບຸໄວ້ໃນ ໝວດທີ 5 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນໍາໃຊ້ສ່ວນປະສົມດຽວກັນລະຫວ່າງ ຜະລິດຕະພັນ ກະສິກໍາອື່ນຊື່ ແລະ ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາອື່ນຊື່ ໃນຂະບວນການປຸງແຕ່ງ;
2. ການປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອື່ນຊື່ ໃຫ້ນໍາໃຊ້ສ່ວນປະສົມ ທີ່ກໍານົດໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້;
3. ການປຸງແຕ່ງກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຕ້ອງນໍາໃຊ້ແຮ່ທາດ ເປັນຕົ້ນ ວິຕາມິນ, ໄຂມັນທີ່ຈໍາເປັນ, ທາດອາມິໂນອາຊິດ ແລະ ທາດບໍາລຸງອື່ນ ທີ່ມີການຮັບຮອງ ແລະ ຍັງຢືນຈາກອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍໃຫ້ນໍາໃຊ້ໃນຜະລິດຕະພັນອາຫານ.

ມາດຕາ 18 ວິທີການປຸງແຕ່ງ

ວິທີການປຸງແຕ່ງ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ການຜະລິດອາຫານ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ ປຸງແຕ່ງກະສິກໍາອື່ນຊື່ ຕ້ອງນໍາໃຊ້ວິທີທາງກາຍຍະພາບ ແລະ ຊີວະພາບ ແບບທໍາມະຊາດ ເປັນຕົ້ນ ການປອກເປືອກ, ການສີ, ການໝັກ, ການບົດ, ການຄັ້ນ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ແຫ້ງ;

2. ນຳໃຊ້ສ່ວນປະສົມ, ສານຊ່ວຍປຸງແຕ່ງ ຫຼື ທາດອື່ນທີ່ນຳໃຊ້ປຸງແຕ່ງ ແລະ ສ່ວນປະສົມທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບການສະກັດສະເພາະ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້;
3. ການປຸງແຕ່ງກະສິກຳອິນຊີບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ເຕັກນິກທາງກຳມັນຕະພາບລັງສີ;
4. ອຸປະກອນກັ່ນຕອງຕ້ອງບໍ່ນຳໃຊ້ແຮ່ທາດໄຍຫີນ, ບໍ່ນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ຫຼື ແຮ່ທາດ ທີ່ອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດການ ປົນເປື້ອນຕໍ່ຜົນຜະລິດ, ວັດຖຸກັ່ນຕອງ ແລະ ສານເສີມ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການປຸງແຕ່ງ ໃຫ້ ປະຕິບັດຕາມ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 19 ການຫຸ້ມຫໍ່

ພາຊະນະບັນຈຸ ທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການ ຫຸ້ມຫໍ່, ເກັບຮັກສາ ແລະ ຂົນສົ່ງ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳ ອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຫ້າມນຳໃຊ້ ວັດສະດຸບັນຈຸ ຫຼື ພາຊະນະບັນຈຸທີ່ມີເຊື້ອລາສັງເຄາະ, ສານກັ່ນບຸດ, ສານຮົມຢາ ແລະ ພາຊະນະບັນຈຸທີ່ນຳໃຊ້ແລ້ວກັບມາໃຊ້ຄືນໃໝ່ ຊຶ່ງອາດປົນເປື້ອນ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນ ນະພາບຂອງຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ຫຼື ສ່ວນປະສົມກະສິກຳອິນຊີ;
2. ນຳໃຊ້ວັດສະດຸຫຸ້ມຫໍ່ທີ່ຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້, ສາມາດນຳໄປຜະລິດຄືນໃໝ່ ຫຼື ນຳມາໃຊ້ຄືນ.

ມາດຕາ 20 ການຈັດການສັດຕູພືດ

ລະບົບການຈັດການ ການປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນອິນຊີ ການຈັດການສັດຕູພືດຕາມລຳດັບຂັ້ນຕອນການ ປະຕິບັດເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການປ້ອງກັນ, ທາງກາຍຍະພາບ, ນຳໃຊ້ກົນຈັກ, ວິທີການທາງຊີວະວິທະຍາ ແລະ ນຳໃຊ້ ສານຕ່າງໆທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ເປັນຕົ້ນ ການຄວບຄຸມສັດຕູພືດໄດ້ແກ່ ການສ້າງແລວປ້ອງກັນ, ສຽງ, ແສງອັນຕູາຊາວ, ກັບດັກແສງປຸວີ (ລວມທັງກັບດັກຟີໂຣໂມນ), ຄວບຄຸມດ້ວຍອຸນຫະພູມ, ຄວບຄຸມ ບັນຍາກາດ ແລະ ດິນເປົາ (diatomaceous earth), ການປະຕິບັດຕາມວິທີການຕ່າງໆທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນບໍ່ ໄດ້ຜົນ ຫຼື ຖ້ານຳໃຊ້ສານອື່ນ ຕ້ອງບໍ່ສຳພັດໂດຍກົງກັບຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ.

ມາດຕາ 21 ການທຳຄວາມສະອາດ, ການອະນາໄມສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຂອງການປຸງແຕ່ງອາ ຫານ

ການທຳຄວາມສະອາດ, ການອະນາໄມສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຂອງການປຸງແຕ່ງອາຫານໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ການຈັດການຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີນຳໃຊ້ແຕ່ລະບົບທຳຄວາມສະອາດ ແລະ ຂ້າເຊື້ອຕາມພື້ນຜິວ, ເຄື່ອງຈັກ ແລະ ອຸປະກອນປຸງແຕ່ງ ເພື່ອປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນຕໍ່ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ;
2. ການຂ້າເຊື້ອ ແລະ ສານທຳຄວາມສະອາດ ທີ່ອາດຕິດແປດໃສ່ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເປັນຕົ້ນ ນ້ຳ ແລະ ສານຕ່າງໆ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 ໃນກໍລະນີ ສານເຫຼົ່ານັ້ນໃຊ້ບໍ່ໄດ້ຜົນ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ສານອື່ນ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າສານເຫຼົ່ານັ້ນ ຈະບໍ່ສຳພັດກັບຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ.

ມາດຕາ 22 ການເກັບຮັກສາ ແລະ ການຂົນສົ່ງ

ມາດຕະການປ້ອງກັນການປົນເປື້ອນຕໍ່ຜົນຜະລິດ ດ້ວຍສານຕ້ອງຫ້າມ ຫຼື ການປົນກັນກັບຜົນຜະລິດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ, ຕ້ອງຈຳແນກໃຫ້ລະອຽດ ໃນລະຫວ່າງການເກັບຮັກສາ ແລະ ການ ຂົນສົ່ງ.

ໜວດທີ 5

ກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ

ມາດຕາ 23 ກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ

ກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ການຕິດກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ ຕ້ອງແຈ້ງສ່ວນປະກອບລະອຽດຂອງຜົນຜະລິດ ນໍ້າໜັກ ລວມທັງສ່ວນປະກອບທີ່ເປັນກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ. ຍົກເວັ້ນ ພືດເປັນຢາ ຫຼື ເຄື່ອງເທດ (Spices) ໜ້ອຍກວ່າ ສອງສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງນໍ້າໜັກທັງໝົດ ຂອງຜະລິດຕະພັນ, ສາມາດຕິດສະຫຼາກເປັນພືດເປັນຢາ ຫຼື ເຄື່ອງເທດ (Spices);
2. ການຕິດສະຫຼາກບົ່ງບອກຜູ້ປະກອບການທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຜົນຜະລິດນັ້ນ ແລະ ໜ່ວຍງານຢັ້ງຢືນເປັນຜູ້ຮັບປະກັນວ່າຜົນຜະລິດນັ້ນໄດ້ຜະລິດຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
3. ການປະກາດເປັນ “ຜົນຜະລິດ/ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ” ຫຼື “Organic Product” ສາມາດເຮັດໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜົນຜະລິດນັ້ນມີສ່ວນປະກອບຂອງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີຢ່າງໜ້ອຍ ເກົ້າສິບຫ້າສ່ວນຮ້ອຍ (ໂດຍນໍ້າໜັກສໍາລັບຜົນຜະລິດທີ່ເປັນທາດແຂງ ຫຼື ປະລິມານ ທີ່ເປັນທາດແຫຼວ-ບໍ່ລວມເອົານໍ້າ ແລະ ເກືອ) ສ່ວນປະສົມທີ່ຍັງເຫຼືອບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ມາຈາກການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ບໍ່ແມ່ນແຫຼ່ງຜະລິດກະສິກຳ ຕ້ອງບໍ່ຕັດແຕ່ງພັນທຸກໍາ, ສາຍລັງສີ ຫຼື ຖະໜອມ ດ້ວຍເຄື່ອງຊ່ວຍປຸງແຕ່ງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໃວ້ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2;
4. ການປະກາດເປັນ “ຜະລິດຈາກສ່ວນປະສົມກະສິກຳອິນຊີ” ຫຼື “made with organic ingredients” ສາມາດເຮັດໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜົນຜະລິດນັ້ນ ມີສ່ວນປະກອບຂອງຜົນຜະລິດ/ຜະລິດຕະພັນ ກະສິກຳອິນຊີຢ່າງໜ້ອຍ ເຈັດສິບສ່ວນຮ້ອຍ (ໂດຍນໍ້າໜັກສໍາລັບຜົນຜະລິດທີ່ເປັນທາດແຂງ ຫຼື ປະລິມານ ທີ່ເປັນທາດແຫຼວ-ບໍ່ລວມເອົານໍ້າ ແລະ ເກືອ);
5. ການຕິດສະຫຼາກ ທີ່ບໍ່ແມ່ນ “ກະສິກຳອິນຊີ” ຫຼື “ສ່ວນປະສົມກະສິກຳອິນຊີ” ມີສ່ວນປະກອບຂອງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີໜ້ອຍກວ່າ ເຈັດສິບສ່ວນຮ້ອຍ (ໂດຍນໍ້າໜັກສໍາລັບຜົນຜະລິດທີ່ເປັນທາດແຂງ ຫຼື ປະລິມານ ທີ່ເປັນທາດແຫຼວ-ບໍ່ລວມເອົານໍ້າ ແລະ ເກືອ) ບໍ່ສາມາດຕິດສະຫຼາກເປັນ “ກະສິກຳອິນຊີ” ໄດ້;
6. ການຕິດກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ ຕ້ອງແຍກໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງຢ່າງລະອຽດລະຫວ່າງຜົນຜະລິດທີ່ຢູ່ໃນໄລຍະປັບປຸງ ຫຼື ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ. ການຕິດກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກເປັນການຮັບປະກັນວ່າຜົນຜະລິດທີ່ຕິດກາໝາຍ “ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ” ຫຼື “ຜົນຜະລິດຢູ່ໃນໄລຍະປັບປຸງ” ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້;
7. ຜົນຜະລິດ, ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ ທີ່ຜ່ານການກວດກາ ແລະ ຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຈາກ ກົມປຸກຝັງ ຈຶ່ງມີສິດນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ;
8. ຫ້າມໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ເປັນກາໝາຍຂອງຜະລິດຕະພັນ, ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ຈະຕ້ອງບໍ່ເດັ່ນກວ່າ ກາໝາຍຜະລິດຕະພັນ ໂດຍຕົວອັກສອນ ບົ່ງບອກ ການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ສັນຍາລັກ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງມີຂະໜາດບໍ່ເກີນ ສາມສ່ວນສີ່ ຂອງຂະໜາດກາໝາຍຜະລິດຕະພັນ;
9. ຊີ້, ສະຖານທີ່ ແລະ ເບີໂທຕິດຕໍ່ພົວພັນຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ປະກອບການ ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຈາກກົມປຸກຝັງ, ຊຶ່ງເປັນຜູ້ເຮັດການບັນຈຸຜະລິດຕະພັນ ເປັນຄົນສຸດທ້າຍ ຕິດຢູ່ນຳສະເໜີ;

10. ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ຢູ່ໃນໄລຍະການປັບປຸງ ຍັງບໍ່ມີສິດໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ;
11. ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ຜ່ານການຢັ້ງຢືນຈາກ ກົມປູກຝັງ ມີສິດໃຊ້ຂໍ້ຄວາມ ພິມລົງພາຊະນະບັນຈຸ ວ່າ: ຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ຜົນຜະລິດ ກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ໃສ່ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ;
12. ຜະລິດຕະພັນ ທີ່ຜ່ານການແປຮູບ ຕ້ອງລະບຸ ວັນຜະລິດ, ວັນໝົດອາຍຸ, ປະລິມານບັນຈຸ ແລະ ວິທີ ເກັບຮັກສາຢູ່ຂ້າງພາຊະນະບັນຈຸ;
13. ຫ້າມໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ແອບອ້າງວ່າ: ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ຈາກ ກົມປູກຝັງ ເປັນຜະລິດຕະພັນ ບໍ່ໄດ້ຕັດແຕ່ງພັນທຸກຳ ຫຼື ບໍ່ມີການຕັດແຕ່ງພັນທຸກຳ ອັນນີ້ ເພື່ອ ປ້ອງກັນການເຂົ້າໃຈຜິດ ຄິດວ່າເປັນການຢັ້ງຢືນວ່າ: ຜະລິດຕະພັນນີ້ ປາສະຈາກການຕັດແຕ່ງພັນທຸກຳ ຫຼື ມີການຕັດແຕ່ງພັນທຸກຳ;
14. ກົມປູກຝັງ ເປັນຜູ້ກຳນົດ ກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ ກະສິກຳອິນຊີລາວ.

ມາດຕາ 24 ລັກສະນະກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ

ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ມີລັກສະນະເປັນຮູບສີ່ຫຼ່ຽມມົນທົນ, ດ້ານເທິງຂຽນວ່າ ກະສິກຳອິນຊີລາວ, ດ້ານລຸ່ມຂຽນວ່າ Laos Organic Certified, ພື້ນເປັນສີຂຽວ ມີຮູບຍອດໃບອ່ອນພືດ ສອງໃບ ສີຂາວ;

ຄວາມໝາຍ ຂອງກາໝາຍ:

ພື້ນສີຂຽວ ໝາຍເຖິງ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ທາງດ້ານ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ; ຍອດໃບອ່ອນພືດສອງໃບ ໝາຍເຖິງ ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນເປັນກະສິກຳອິນຊີລາວ.

ມາດຕາ 25 ການສະເໜີຂໍການຢັ້ງຢືນ ກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ

ການສະເໜີຂໍການຢັ້ງຢືນກາໝາຍ ແລະ ສະຫຼາກ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ຜະລິດ-ຜູ້ປະກອບການ ທີ່ມີຈຸດປະສົງຂໍການນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ແລະ ສະຫຼາກ ຕ້ອງ ສົ່ງສຳເນົາສະບັບຕົ້ນ ແບບສະຫຼາກ ແລະ ວັດສະດຸຫຸ້ມຫໍ່ບັນຈຸ ຜະລິດຕະພັນທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຂະໜາດ ແລະ ຕຳແໜ່ງຂອງກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ໃຫ້ກົມປູກຝັງ ກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງ ກ່ອນນຳໃຊ້ທຸກໆຄັ້ງ ແລະ ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ທີ່ກຳນົດໄວ້;
2. ຜູ້ປະກອບການ ຮ້ານອາຫານ ຫຼື ໂຮງແຮມ ສາມາດຂໍນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວໄດ້ ໃນກໍລະນີ ທີ່ຊື້ຜົນຜະລິດ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ເປັນສ່ວນ ປະກອບໃນລາຍການອາຫານ.

ໝວດທີ 6

ການກວດສອບຄົນຫຼັງ ແລະ ການເກັບຮັກສາບົດບັນທຶກ

ມາດຕາ 26 ການກວດສອບຄົນຫຼັງ

ການກວດສອບຄົນຫຼັງ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ພື້ນທີ່ການຜະລິດແຕ່ລະຕອນຕ້ອງແຍກ ແລະ ລະບຸຊື່ ຫຼື ລະຫັດພື້ນທີ່ຜະລິດ, ຕ້ອງຕິດຊື່ ຫຼື ລະຫັດໃສ່ແຕ່ລະ ສະຖານທີ່ຜະລິດ ພ້ອມທັງລະບຸໃນແຜນວາດພື້ນທີ່ການຜະລິດ. ຊື່ ຫຼື ລະຫັດພື້ນທີ່ຜະລິດ ຕ້ອງມີການບັນທຶກຕາມພື້ນທີ່ຕົວຈິງ;
2. ຜູ້ປະກອບການຕ້ອງບັນທຶກເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຊື້, ການຈັດການ ແລະ ການບັນທຶກຂະບວນການປຸງແຕ່ງ ພ້ອມທັງລາຍການວັດຖຸສິ່ງຂອງທັງໝົດ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ການຈັດການຈົນຮອດຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບ.

ມາດຕາ 27 ການເກັບຮັກສາບົດບັນທຶກ

ການເກັບຮັກສາບົດບັນທຶກ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ເກັບຮັກສາບົດບັນທຶກ ເພື່ອສ້າງເປັນຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ເປັນບ່ອນອີງໃນການກວດສອບຄົນຫຼັງໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງຕາມມາດຕະຖານໃນຂະບວນການດຳເນີນການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນ ເປັນຕົ້ນ ຂໍ້ມູນວັດຖຸດິບ, ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປະລິມານການນຳໃຊ້ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນຂອງຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງ, ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ສາມາດກວດສອບຂໍ້ມູນຄົນຫຼັງໄດ້ງ່າຍ;
2. ເອກະສານ ແລະ ການບັນທຶກຕ້ອງລະບຸແຫຼ່ງທີ່ມາຢ່າງຈະແຈ້ງ ເປັນຕົ້ນ ການເຄື່ອນຍ້າຍ, ການນຳໃຊ້, ມີບັນຊີລາຍການວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຜະລິດຕະພັນກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳອິນຊີ, ຕ້ອງບັນທຶກທຸກຂັ້ນຕອນຂອງການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຈັດການ;
3. ການບັນທຶກເອກະສານຕ່າງໆ ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງການກວດສອບຄົນຫຼັງ, ສາມາດໃຫ້ນັກກວດກາມາກວດພິສູດ ແລະ ກວດສອບໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ;
4. ການບັນທຶກທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ (ລວມເຖິງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ຖືກວ່າຈ້າງ) ຕ້ອງເກັບຮັກສາໄວ້ຢ່າງໜ້ອຍ ຫ້າ ປີ.

ໝວດທີ 7

ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ

ມາດຕາ 28 ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ

ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ ແມ່ນການຜະລິດທີ່ຜ່ານຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ປຸງແຕ່ງ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດທາງການຄ້າ ເປັນຕົ້ນ ຜຸ່ນອົງຄະທາດ, ສານປັບປຸງດິນ, ສານການຈະເລີນເຕີບໂຕ, ສະໝຸນໄພປ້ອງກັນພືດ ໂດຍປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີທີ່ໄດ້ກຳນົດ. ສຳລັບປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ທີ່ຜະລິດໃນຟາມ/ສວນ ແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້.

ມາດຕາ 29 ການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ

ການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ ສາມາດຮັບການຢັ້ງຢືນໄດ້ ຖ້າສ່ວນປະກອບຂອງ ປັດໄຈ ການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ແລະ ຂະບວນການຜະລິດ ຫຼື ໄດ້ມາຊຶ່ງປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳ ດັ່ງກ່າວ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຫຼື ການປະເມີນ ກະສິກຳອິນຊີ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ເອກະສານ ຊ້ອນທ້າຍ 4 ແລະ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້;
2. ຈາກຜົນການປະເມີນຂອງນັກກວດກາ ເຫັນວ່າ ປະລິມານ ແລະ ຄວາມຖີ່ ໃນການນຳໃຊ້ປັດໄຈການ ຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ ມີຄວາມສ່ຽງ ໂລຫະໜັກເຈືອປົນ ຜູ້ຜະລິດ ຕ້ອງສະແດງຜົນການ ວິໄຈໂລຫະໜັກ ຢູ່ໃນປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີ ຫາກພົບເຫັນມີປະລິມານໂລຫະ ໜັກ ສະສົມຫຼາຍເກີນກວ່າ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6 ຈະບໍ່ພິຈາລະນາຢັ້ງຢືນ;
3. ຜູ້ຜະລິດ ຕ້ອງມີຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນກ່ຽວກັບຄຸນປະໂຫຍດ ແລະ ປະສິດທິພາບ ໃນການນຳເອົາປັດໄຈການ ຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າໄປນຳໃຊ້ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກວດສອບໄດ້;
4. ປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ເພື່ອການຄ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງ ລະບຸສ່ວນປະກອບໄວ້ຢູ່ເທິງພາຊະນະບັນຈຸຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ຢູ່ໃນເອກະສານແນະນຳການນຳໃຊ້ ພ້ອມ ທັງລະບຸ ເງື່ອນໄຂ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດການນຳໃຊ້ໃຫ້ຊັດເຈນ.

ໝວດທີ 8

ປັດໄຈການຜະລິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລາຍການອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້

ມາດຕາ 30 ເງື່ອນໄຂການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລາຍການອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້

ເງື່ອນໄຂການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລາຍການອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ ໃນເອກະສານ ຊ້ອນທ້າຍ 1, 2 ແລະ 3 ຕ້ອງພິຈາລະນາຕາມເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້:

1. ສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຂອງການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ;
2. ມີຄວາມຈຳເປັນນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດດັ່ງກ່າວ;
3. ການນຳໃຊ້ ແລະ ການທຳລາຍ ປັດໄຈການຜະລິດ ຕ້ອງບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບ ຫຼື ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ;
4. ການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ຕ້ອງບໍ່ມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ;
5. ໃນກໍລະນີປັດໄຈການຜະລິດ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ບໍ່ພຽງພໍທາງດ້ານປະລິມານ ຫຼື ຄຸນນະພາບ ສາ ມາດອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໃນລາຍການອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້.

ມາດຕາ 31 ເງື່ອນໄຂການປະເມີນ ການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ

ເງື່ອນໄຂການປະເມີນ ການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງ ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ການປະເມີນການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ຕາມເງື່ອນໄຂນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ ໃນ ມາດຕາ 30 ແມ່ນໃຫ້ປະເມີນຄວາມສອດຄ່ອງຕາມເງື່ອນໄຂໃນການຜະລິດກະສິກຳອິນຊີ ດັ່ງນີ້:
  - 1) ກໍລະນີນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ເພື່ອປັບປຸງດິນ ໃຫ້ໄດ້ທາດອາຫານຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງພືດ ຫຼື ການປັບສະພາບດິນສະເພາະ ຊຶ່ງການປະຕິບັດດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນມາດຕາ 9 ຫຼື ປັດໄຈ

ການຜະລິດທີ່ລະບຸໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1, 2 ແລະ 3 ປັດໄຈການຜະລິດ ຕ້ອງໄດ້ມາຈາກ ພືດ, ສັດ, ຈຸລິນຊີ, ແຫຼ່ງແຮ່ທາດທີ່ຜ່ານຂະບວນການທາງດ້ານກາຍຍະພາບ (ກິນຈັກ, ຄວາມ ຮ້ອນ), ເອັນໄຊ ຫຼື ຂະບວນການທາງຈຸລິນຊີ. ການນຳໃຊ້ ຕ້ອງບໍ່ມີຜົນກະທົບທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ແລະ ຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານກາຍຍະພາບຂອງດິນ;

- 2) ກໍລະນີນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ເພື່ອຄວບຄຸມພະຍາດພືດ, ແມງໄມ້ ແລະ ວັດຊະພືດ ທີ່ບໍ່ ສາມາດຄວບຄຸມສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຫຼື ພະຍາດພືດສະເພາະດ້ວຍວິທີການຊີວະວິທະ ຍາ, ກາຍຍະພາບ ຫຼື ການປະສົມພັນພືດ ແລະ ວິທີການຈັດການທີ່ມີປະສິດທິພາບ; ປັດໄຈການ ຜະລິດ ທີ່ນຳໃຊ້ຄວນໄດ້ຈາກ ພືດ, ສັດ, ຈຸລິນຊີ ຫຼື ແຮ່ທາດ ທີ່ຜ່ານຂະບວນການ ທາງກາຍຍະ ພາບ (ກິນຈັກ, ຄວາມຮ້ອນ), ເອັນໄຊ ແລະ ຈຸລິນຊີ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສານສັງເຄາະ (ຟີໂຣໂມນ) ທີ່ບໍ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນລາຍການທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ ອາດຈະພິຈາລະນາໃຫ້ນຳໃຊ້ໄດ້ ຖ້າສານດັ່ງກ່າວ ຢູ່ໃນຮູບແບບທຳມະຊາດ ບໍ່ມີປະລິມານພຽງພໍ, ຊຶ່ງປັດໄຈການຜະລິດທີ່ນຳໃຊ້ ບໍ່ມີສານຕົກຄ້າງ ທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ຕໍ່ຜົນຜະລິດ;
  - 3) ກໍລະນີນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ເຫຼົ່ານີ້ ຄວນໄດ້ມາຈາກແຫຼ່ງກຳເນີດຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ອາດ ມາຈາກຂະບວນການທາງກິນຈັກ ຫຼື ທາງກາຍຍະພາບ (ການສະກັດ, ການຕົກຕະກອນ), ຂະບວນການທາງຊີວະວິທະຍາ/ເອັນໄຊ ແລະ ຂະບວນການຈຸລິນຊີ (ການປົ່ມ, ການໝັກ). ຖ້າ ປັດໄຈການຜະລິດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມາຈາກຂະບວນການຂ້າງເທິງບໍ່ພຽງພໍ ແຕ່ມີຄວາມຈຳເປັນນຳໃຊ້ໃນ ຂະບວນການຜະລິດ, ປັດໄຈການຜະລິດດັ່ງກ່າວ ອາດພິຈາລະນາໃຫ້ນຳໃຊ້ເປັນກໍລະນີພິເສດ, ແຕ່ການນຳໃຊ້ບໍ່ຄວນເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ກ່ຽວກັບ ລັກສະນະຂອງປັດໄຈ ການຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງອາຫານ;
2. ຂະບວນການປະເມີນການນຳໃຊ້ປັດໄຈການຜະລິດ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລາຍການອະນຸຍາດນຳໃຊ້ ທຸກໆພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຄວນມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການປະເມີນ;
  3. ການສະເໜີເພື່ອຂໍເພີ່ມລາຍການປັດໄຈການຜະລິດ ເຂົ້າໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຕ້ອງປະກອບມີຂໍ້ ມູນ ແລະ ລາຍລະອຽດ ດັ່ງນີ້:
    - 1) ລາຍລະອຽດຂອງປັດໄຈການຜະລິດ ແລະ ເງື່ອນໄຂການນຳໃຊ້;
    - 2) ຂໍ້ມູນຕ້ອງຕອບສະໜອງກັບເງື່ອນໄຂທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນໝວດທີ 2 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງ ສະບັບນີ້.

ໝວດທີ 9

ການຢັ້ງຢືນ ກ່ຽວກັບມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ

ມາດຕາ 32 ເງື່ອນໄຂຂອງຜູ້ປະກອບການ

ເງື່ອນໄຂຂອງຜູ້ປະກອບການ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຜົນຜະລິດກະສິກຳອິນຊີທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຫຸ້ມຫໍ່ແລ້ວສາມາດນຳມາບັນຈຸໃໝ່ ແລະ ຈຳໜ່າຍ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງ ຂໍການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີຕື່ມ ແຕ່ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີ ລາວ, ກໍລະນີ ຕ້ອງການນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ຕ້ອງຂໍອະນຸຍາດຈາກກົມປູກຝັງ;
2. ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ພະນັກງານ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ທຸກຂັ້ນຕອນ;

3. ບັນທຶກ ເອກະສານ ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງວັດຖຸດິບ, ການເກັບຊື້ທີ່ໃຊ້ໃນການປຸງແຕ່ງ, ການບັນຈຸ, ຫຸ້ມຫໍ່, ປະລິມານຜົນຜະລິດ, ຜະລິດຕະພັນໃນສາງ, ຜົນຜະລິດເຂົ້າ-ອອກສາງ ແລະ ການຈຳໜ່າຍໃຫ້ ຈະແຈ້ງ ສາມາດກວດສອບໄດ້;
4. ເກັບຮັກສາເອກະສານ ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ ຈາກກົມປຸກຝັງ ຫຼື ໃບຢັ້ງຢືນ ຈາກພາກສ່ວນອື່ນ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນໃນການຕິດຕາມກວດສອບຄືນຫຼັງ.

ມາດຕາ 33 ເງື່ອນໄຂ ຂອງຜູ້ຖືກວ່າຈ້າງ

ເງື່ອນໄຂ ຂອງ ຜູ້ຖືກວ່າຈ້າງ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ເຮັດສັນຍາກັບຜູ້ປະກອບການ ຍືນດີປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
2. ດຳເນີນການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຈັດການຜົນຜະລິດບາງຂັ້ນຕອນ ຕາມມາດຕະຖານ ກະສິກຳອິນຊີ;
3. ສະໜອງຂໍ້ມູນ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບຜູ້ປະກອບການ, ພະນັກງານ ແລະ ນັກກວດກາ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານກວດກາຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ.

ມາດຕາ 34 ການສະເໜີຂໍການຢັ້ງຢືນ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຈຸດປະສົງຂໍການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງສະເໜີ ຫາກົມປຸກຝັງ ຊຶ່ງປະກອບເອກະສານ ດັ່ງນີ້:

1. ໜັງສືສະເໜີ ຕາມແບບພິມທີ່ກົມປຸກຝັງກຳນົດ;
2. ແບບພິມສັນຍາສະໝັກຂໍການຢັ້ງຢືນ;
3. ແບບພິມສະໝັກຂໍການຢັ້ງຢືນ (ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ);
4. ສຳເນົາເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ບັດປະຈຳຕົວ ຫຼື ສຳມະໂນຄົວ, ໃບອະນຸຍາດສ້າງກຸ່ມ ແລະ ສະ ຫະກອນ, ໃບທະບຽນວິສາຫະກິດ, ໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.

ມາດຕາ 35 ການພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນ

ການພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຕ້ອງປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ພາຍຫຼັງໄດ້ຮັບໜັງສືສະເໜີຂໍການຢັ້ງຢືນ, ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານ ກະສິກຳອິນຊີ ກວດກາຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ຖືກຕ້ອງ ຂອງເອກະສານ ພ້ອມທັງ ແຕ່ງຕັ້ງນັກ ກວດກາ ເພື່ອກວດກາປະເມີນພື້ນທີ່ການຜະລິດ ແລະ ສະຖານທີ່ປະກອບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
2. ກົມປຸກຝັງ ພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ ພາຍໃນ ໜຶ່ງຮ້ອຍຊາວວັນ ນັບຕັ້ງແຕ່ວັນໄດ້ຮັບໜັງສືສະເໜີ;
3. ໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວມີອາຍຸ 1 ປີ ນັບແຕ່ມີລົງລາຍເຊັນໃສ່ໃບຢັ້ງຢືນເປັນຕົ້ນໄປ;
4. ການຕໍ່ອາຍຸໃບຢັ້ງຢືນກະສິກຳອິນຊີລາວ ກ່ອນໝົດອາຍຸໃບຢັ້ງຢືນ 60 ວັນ ທາງລັດຖະການ ຜູ້ ປະກອບການຈະໄດ້ຮັບການຕໍ່ອາຍຸໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບເອກະສານ ຍືນຢັນຈາກຜູ້ປະກອບການຂໍຕໍ່ອາຍຸໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ.

ມາດຕາ 36 ການຢັ້ງຢືນສິນຄ້າກະສິກໍາອິນຊີ ກ່ອນການສົ່ງອອກ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນກະສິກໍາອິນຊີ ມີຈຸດປະສົງ ສົ່ງອອກຜົນຜະລິດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາອິນຊີ ເພື່ອຂໍໃບຢັ້ງຢືນສິນຄ້າກະສິກໍາອິນຊີ ກ່ອນການສົ່ງອອກ (Certificate of Inspection – COI) ໃນກໍລະນີປະເທດປາຍທາງຕ້ອງການ ຕ້ອງປະກອບເອກະສານ ດັ່ງນີ້:

1. ໃບສະເໜີ (Request);
2. ໃບແຈ້ງເກັບເງິນ (Invoice);
3. ໃບແຈ້ງລາຍການສິນຄ້າສົ່ງອອກ (Packing list).

ມາດຕາ 37 ການໂຈະ ແລະ ການຍົກເລີກ ໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ

ໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ ຈະຖືກໂຈະ ຫຼື ຍົກເລີກ ໃນກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

1. ຕາມການສະເໜີຂອງຜູ້ຂໍການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ;
2. ດໍາເນີນການຜະລິດບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມເງື່ອນໄຂ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນ ມາດຕາ 5 ຫາ ມາດຕາ 29 ຂອງຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້;
3. ໃບຢັ້ງຢືນກະສິກໍາອິນຊີລາວ ໝົດອາຍຸ ແລະ ບໍ່ຂໍຕໍ່ອາຍຸໃບຢັ້ງຢືນກະສິກໍາອິນຊີລາວ ຈະຖືກແຈ້ງໂຈະ ຫຼື ຍົກເລີກ;
4. ມີການກະທຳອື່ນ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ການໂຈະໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ປັບປຸງ, ແກ້ໄຂ ໃນເວລາໃດ ໜຶ່ງທີ່ແນ່ນອນ ໂດຍກົມປຸກຝັງ ເປັນຜູ້ແຈ້ງຕໍ່ຜູ້ຮ້ອງຂໍຮັບຊາບ.

ໃນກໍລະນີຜູ້ຮ້ອງຂໍ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມໜັງສືແຈ້ງການຂອງກົມປຸກຝັງ, ກົມປຸກຝັງ ມີສິດຍົກເລີກໃບຢັ້ງຢືນ ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ ຕາມຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້.

ໝວດທີ 10

ຂໍ້ຫ້າມ

ມາດຕາ 38 ຂໍ້ຫ້າມທົ່ວໄປ

ຫ້າມ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ມີພຶດຕິກຳ ດັ່ງນີ້:

1. ປອມແປງໃບຢັ້ງຢືນ, ສະຫຼາກ ແລະ ກາໝາຍກະສິກໍາອິນຊີລາວ;
2. ນຳໃຊ້ໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ ເກີນຂອບເຂດສິດນຳໃຊ້ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ;
3. ນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກໍາອິນຊີລາວ ຕິດໃສ່ຜົນຜະລິດທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ລາວ ແລະ ຜົນຜະລິດທີ່ຢູ່ໃນໄລຍະປັບປຸງ;
4. ເຮັດປ້າຍໂຄສະນາກະສິກໍາອິນຊີ ແລະ ນຳໃຊ້ກາໝາຍກະສິກໍາອິນຊີລາວ ຕິດໃສ່ປ້າຍໂຄສະນາ ແລະ ຫ້າງຮ້ານທົ່ວໄປ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກກົມປຸກຝັງ;
5. ໂຄສະນາ, ສ້າງແຮງຈູງໃຈ, ຊວນເຊື່ອ ແລະ ກ່າວອ້າງສັບພະຄຸນ ເກີນຄວາມເປັນຈິງ;
6. ໃຫ້ສິນບິນ ແກ່ພະນັກງານ ແລະ ນັກກວດກາ;

7. ມີພຶດຕິກຳອື່ນ ທີ່ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 39 ຂໍ້ຫ້າມສຳລັບພະນັກງານ ແລະ ນັກກວດກາ

ຫ້າມ ພະນັກງານ ແລະ ນັກກວດກາ ມີພຶດຕິກຳ ດັ່ງນີ້:

1. ສວຍໃຊ້ສິດ, ໜ້າທີ່ຕໍາແໜ່ງ, ບັງຄັບ, ນາຍຊູ່ ເພື່ອຫາຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ພັກພວກຂອງຕົນ;
2. ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຄວາມລັບ ຂອງຜູ້ປະກອບການ ເປັນຕົ້ນ ສຸດປຸງແຕ່ງ, ຂະບວນການຜະລິດ, ບັນຊີລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍ ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຜູ້ປະກອບການ;
3. ຮັບສິນບິນ, ກົດໜ່ວງຖ່ວງດຶງເອກະສານ, ດັດແກ້, ປອມແປງ ແລະ ອອກເອກະສານທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຽບຫຼັກການ;
4. ເພີ່ມ ຫຼື ຫຼຸດຄ່າທຳນຽມ, ຄ່າບໍລິການວິຊາການ ຫຼື ນຳໃຊ້ລາຍຮັບຈາກວຽກງານກວດກາ ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມຫຼັກການ;
5. ລົງກວດກາປະເມີນຜູ້ປະກອບການຜູ້ເກົ່າ ເກີນສອງຄັ້ງຕິດຕໍ່ກັນ ແລະ ເປັນທີ່ປຶກສາໃຫ້ຜູ້ປະກອບ ການທີ່ຕົນເອງໄດ້ລົງກວດກາ ໃນໄລຍະສອງປີ ນັບຈາກວັນທີ່ລົງກວດກາຄັ້ງສຸດທ້າຍ;
6. ມີພຶດຕິກຳອື່ນ ທີ່ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ໝວດທີ 11

ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ

ມາດຕາ 40 ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຢ່າງລວມສູນ ແລະ ເປັນເອກະພາບ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ຊຶ່ງປະກອບມີດັ່ງນີ້:

1. ກົມປຸກຝັງ;
2. ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນແຂວງ;
3. ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນເມືອງ

ມາດຕາ 41 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງກົມປຸກຝັງ

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ກົມປຸກຝັງ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງນີ້:

1. ຄົ້ນຄວ້າ ສ້າງນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ກົດໝາຍ, ນິຕິກຳໃຕ້ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະຖານກະສິ ກຳອິນຊີ ເພື່ອສະເໜີຂຶ້ນເທິງພິຈາລະນາຮັບຮອງ;
2. ສ້າງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລະບົບການຜະລິດຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ, ຄົ້ນຄວ້າ, ສ້າງບົດແນະນຳ, ຄູ່ ມື ໃນການຄຸ້ມຄອງວຽກງານ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
3. ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນຳສະເໜີ ແຕ່ງຕັ້ງຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງລະບົບຄຸນນະພາບ ແລະ ຍັງຢືນ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;

4. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ວຍການສ້າງນັກກວດກາ, ທີ່ປຶກສາຟາມ, ຄູ່ຝຶກ ໃຫ້ຄຳແນະນຳທາງດ້ານລະບົບຄວບຄຸມພາຍໃນ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານວິຊາການຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
5. ພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
6. ໂຈະ ແລະ ຍົກເລີກໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
7. ຄົ້ນຄວ້າ, ພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ການນຳໃຊ້ກາໝາຍມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
8. ຕິດຕາມ ກວດກາ ແລະ ປະເມີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
9. ສະຫຼຸບ ແລະ ລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
10. ປະສານສົມທົບກັບກະຊວງ, ອົງການ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
11. ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 42 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນແຂວງ

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນແຂວງ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງນີ້:

1. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍ ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ, ກົດໝາຍ, ນິຕິກຳໃຕ້ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
2. ໂຄສະນາ, ເຜີຍແຜ່ ກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານກະສິກຳອິນຊີ ໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ;
3. ລົງກວດກາປະເມີນຄວາມສອດຄ່ອງ ຂອງພື້ນທີ່ການຜະລິດ ແລະ ສະຖານທີ່ປະກອບການ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
4. ຄົ້ນຄວ້າ, ນຳສະເໜີຜົນການກວດກາປະເມີນຄວາມສອດຄ່ອງ ຕາມມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຫາກົມປຸກຝັງ ເພື່ອພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີລາວ;
5. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ວຍການຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ຄຳແນະນຳທາງດ້ານລະບົບຄວບຄຸມພາຍໃນ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານວິຊາການ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ປະກອບການ ກ່ຽວກັບມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
6. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຕິດຕາມ ກວດກາ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
7. ຕິດຕາມກວດກາການນຳໃຊ້ໃບຢັ້ງຢືນ ແລະ ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ແລະ ລາຍງານໃຫ້ກົມປຸກຝັງຊາບ;
8. ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ເກັບຮັກສາ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການກວດສອບຄືນຫຼັງ ກ່ຽວກັບ ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງພືດ;

9. ປະສານສົມທົບກັບ ພະແນກການ, ຫ້ອງການປົກຄອງເມືອງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
10. ສະຫຼຸບ ແລະ ລາຍງານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີໃຫ້ກົມປຸກຝັງ, ອົງການ ປົກຄອງແຂວງ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ;
11. ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ມາດຕາ 43 ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນເມືອງ

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນເມືອງ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ດັ່ງນີ້:

1. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍ, ບຸດທະສາດ, ກົດໝາຍ, ນິຕິກຳໃຕ້ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະຖານ ກະສິກຳອິນຊີ;
2. ໂຄສະນາ, ເຜີຍແຜ່ ກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ ວຽກງານກະສິກຳອິນຊີ ໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ;
3. ຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ຄຳແນະນຳທາງດ້ານລະບົບຄວບຄຸມພາຍໃນ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດ, ຜູ້ປະກອບການ ກ່ຽວ ກັບ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ;
4. ປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນ ຊີ;
5. ຕິດຕາມກວດກາການນຳໃຊ້ໃບຢັ້ງຢືນ ແລະ ກາໝາຍກະສິກຳອິນຊີລາວ ແລະ ລາຍງານໃຫ້ຂະແໜງ ປຸກຝັງແຂວງຊາບ;
6. ສະຫຼຸບ ແລະ ລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີ ໃຫ້ ພະ ແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນແຂວງ;
7. ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ.

ໝວດທີ 12

ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີຜົນງານ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ທີ່ລະເມີດ

ມາດຕາ 44 ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ມີຜົນງານ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນ, ເປັນຕົວແບບໃນການປະຕິບັດມາດຕະຖານ ກະສິກຳອິນຊີ ເປັນ ສາມປີ ຕິດຕໍ່ກັນ ຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ ຫຼື ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ຕາມລະບຽບການຕາມ ຄວາມເໝາະສົມ.

ມາດຕາ 45 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ທີ່ລະເມີດ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ລະເມີດ ຂໍ້ຕົກລົງ ວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານກະສິກຳອິນຊີສະບັບ ນີ້ ຈະຖືກກ່າວເຕືອນ, ສຶກສາອົບຮົມ, ລົງວິໄນ, ປັບໄໝ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ ເບົາ ຫຼື ໜັກ.

ມາດຕາ 46 ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ລະເມີດ ຂໍ້ຕົກລົງ ວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີສະບັບນີ້ ເປັນຄັ້ງທໍາອິດ ຊຶ່ງບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ໂດຍບໍ່ເຈດຕະນາ ແລະ ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ມີມູນຄ່າບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ ຈະຖືກກ່າວເຕືອນ ແລະ ສຶກສາອົບຮົມ.

ມາດຕາ 47 ມາດຕະການທາງວິໄນຕໍ່ພະນັກງານ ແລະ ນັກກວດກາ

ພະນັກງານ ແລະ ນັກກວດກາ ທີ່ລະເມີດຂໍ້ຫ້າມ ມາດຕາ 39 ຂອງ ຂໍ້ຕົກລົງ ວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີສະບັບນີ້ ຈະຖືກລົງວິໄນຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 48 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ປະກອບການ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ລະເມີດ ຂໍ້ຕົກລົງ ວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີສະບັບນີ້ ຈະຖືກປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ກະທໍາຜິດໂດຍເຈດຕະນາສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ເຂົ້າໃຈຜິດ ໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ຈະຖືກກ່າວເຕືອນ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານກົດໝາຍກ່ຽວຂ້ອງ;
2. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ກະທໍາຜິດທີ່ບໍ່ຮຸນແຮງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເຈດຕະນາ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ ຈະຖືກກ່າວເຕືອນ, ສຶກສາອົບຮົມ, ໃນກໍລະນີກະທໍາຜິດຮຸນແຮງຕໍ່ມາດຕະຖານ ໂດຍເຈດຕະນາ ຈະຖືກໂຈະ ຫຼື ຍົກເລີກ ໃບຢັ້ງຢືນມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີລາວ ພ້ອມທັງປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານກົດໝາຍກ່ຽວຂ້ອງ.

**ໝວດທີ 13
ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ**

ມາດຕາ 49 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ມອບໃຫ້ກົມປຸກຝັງເປັນເຈົ້າການປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນສູງ.

ມາດຕາ 50 ຜົນສັກສິດ

ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ວັນລົງລາຍເຊັນ ແລະ ພາຍຫຼັງໄດ້ລົງເຜີຍແຜ່ໃນຈົດໝາຍເຫດທາງລັດຖະການ ສືບທໍາວັນ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບນີ້ ໃຊ້ປ່ຽນແທນຂໍ້ຕົກລົງ ຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍ ມາດຕະຖານກະສິກໍາອິນຊີ ເລກທີ 1666/ກປ, ລົງວັນທີ 30 ທັນວາ 2005. **໖.໑໖**

ລັດຖະມົນຕີ

